

ALMANYA İNSAN HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİ

DİASPORA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

Şubat 2016 Raporu

SİYASAL KATILIM VE ÖRGÜTLENME HAKKI

Yazan: Soner Tauscher

Serbest Dolaşım Özgürlüğü

Avrupa Birliği genelinde serbest dolaşımı ifade eden Schengen Anlaşması yaşanan mülteci krizi dolayısıyla birçok AB ülkesi tarafından sorgulanmaya başlanmaktadır. Bazı ülkeler sınırlarına tel örgüler ve barikatlar çekerken, bazıları yeniden sınır kontrolü yapma yoluna gitmektedir. Serbest dolaşım hakkının kısıtlanması yönünde atılan adımları şuan için Merkel'in açık kapı politikası önlemektedir.¹ Ancak krizin devam etmesi ve aşırı sağ milliyetçi seslerin AB genelinde yükselmesiyle birlikte insanların serbest dolaşım özgürlüklerinin kısıtlanacağı yönünde kanaat oluşmaktadır.

Toplanma ve Gösteri Özgürlüğü

Aşırı sağ PEGİDA hareketi Münih'in merkezinde Marien Meydanı'nda "Uyarı Nöbeti" adı altında iki yıl boyunca sürdürmeyi planladığı bir gösteri düzenlemektedir. Gösteri kapsamında Pazartesi-Perşembe günleri arasında 16.00-19.00 saatleri arasında 15 dakika aralıklarla üç dakika boyunca hoparlörlerden ezan okutulmaktadır. Bu gösteri ile ileride "İslamlaşma tehlikesi" altında bulunan Almanlar uyarılmak isteniyor. Normalde Almanya'da çevre ve gürültü kirliliği kapsamına girdiği için kamuya açık alanlarda hoparlörlerden ezan okutulması yasaktır. Ancak gösteri özgürlüğü adı altında PEGİDA yapmış olduğu bu protestoya şehir idaresi tarafından izin verilmektedir. Gösterinin yasaklanması halinde mahkemeden dönebileceğini iddia eden şehir idaresi yapılan yayını 85 desibele indirme dışında bir önlem alamamaktadır.² Ancak bir dinin ögesini politik amaçlarla kullanmak ve halkın belirli bir kısmını diğerine karşı korkutma anlamına gelen PEGİDA'nın bu tür eylemleri gösteri hürriyetiyle bağdaştırmak zor görünmektedir.

PEGİDA'nın organize ederek Avrupa'nın farklı şehirlerinde gösteriler yapılması yönündeki çağrısına beklenen ilgi gösterilmedi. PEGİDA'nın merkezi Dresden'de 15 bin kişilik bir katılım beklenirken katılımcı sayısı yaklaşık 8 binde kaldı.

¹Merkel'den Shengen açıklaması, <http://www.milliyet.com.tr/merkel-den-shengen-aciklamasi/dunya/detay/2190419/default.htm>, Erişim Tarihi 10.02.2016.

² Ezan eylemi mahkemeden döner mi?, <http://www.hurriyet.com.tr/ezan-eylemi-mahkemeden-doner-mi-40048214>, Erişim Tarihi 04.05.2016.

Polonya, Fransa, İngiltere, Letonya ve Danimarka'daki katılımcı sayıları birkaç yüzü bulmadı. Prag'ta 1500, Kopenhag'da 100, Varşova'da 350 kişilik gruplar İslam karşıtı gösterilere rağbet etmişlerdir. Aşırı sağ katılımın olduğu gösterilerde “Göç ve Merkelleşmeye Hayır” “Biz Domuz Eti Seviyoruz” “İslam İnsanlığa Karşı Bir Suçtur” şeklinde pankartlar asılmıştır.³ Bu pankartlar düşünce özgürlüğünden çok bir inancı ve bu inancın mensuplarını aşağılayıcı, ayrımcı ve nefret söylemleri içermektedir. İslam ve Müslüman karşıtlığı ve bu yöndeki söylemler nefret suçu olarak değerlendirilmediği takdirde Avrupa genelinde yaşanan gerilimler ve şiddet olaylarının artması ve boyut değiştirmesi kaçınılmaz gözükmektedir. Çünkü PEGİDA'nın eylemleri her ne kadar şuan için ufak çaplı şiddet olayları da içerse radikal sağ ırkçılık için söylemsel temeli oluşturmaktadır. Bu eylemler kadrolarına katabileceği elemanları devşirebileceği bir havuz da yaratmaktadır. Ayrıca PEGİDA'nın yaptığı gösteriler sırasında sürekli karşıt gösteriler yapılması özelde Alman genelinde Avrupa toplumunu sosyolojik olarak iki kampa bölmeye başlamaktadır.

Örgütlenme Özgürlüğü

Almanya'da Avrupalı Türk Demokratlar Birliği (UETD) gibi birçok göçmen kökenli ve yabancı derneğine sözlü ve fiziki saldırılar hemen her hafta meydana gelmektedir. Bunun yanında sol eğilimli dernek ve siyasi parti büroları da tehdit edilmekte, saldırılara maruz kalmaktadır. Ancak son zamanlarda -2013 yılında partinin kurulmasından itibaren- aşırı sağ olarak nitelendirilebilecek Almanya İçin Alternatif Partisi (AfD) büroları da saldırıya uğramaktadır. Ancak AfD yöneticileri ve taraftarları uğradıkları saldırıların medya organları ve politikacılar tarafından duyurulmadığı ve ciddiye alınmadığını savunmaktadırlar. Bu durum AfD için mağduru oynama fırsatı sunmaktadır. AfD ve PEGİDA sürekli olarak basın ve siyasilerin/hükümetin mülteciler konusunda halkı yanlış yönlendirdiği, gerçekleri gizlediği ve kendileri hakkında yalan haber üretildiği yönünde propaganda yapmaktadır.⁴

Yabancıların Keyfi Sınır Dışı Edilmeme Hakkı

Sığınmacıların geri gönderilmesini kolaylaştırmak adına Alman Hükümeti birçok önlem almaktadır. Bunlardan bir tanesi de Mağrip ülkelerinden gelen sığınmacıların geldikleri ülkelere geri gönderilmelerini kapsamaktadır. Bild Gazetesi'nin 04.02.2016 tarihinde “*Tunus, Cezayir ve Fas Hakkında Sınırdışı Skandalı. Bu Ülkeler Bizim Paramızı İstiyorlar, Ama*

³ Pegida-Demonstrationen mit weniger Teilnehmern als erwartet, <http://www.sueddeutsche.de/politik/fremdenfeindlicher-aktionstag-pegida-demonstrationen-mit-weniger-teilnehmern-als-erwartet-1.2852451>, Erişim Tarihi 08.02.2016.

⁴ Die verborgene Gewalt, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-02/afd-linksextremismus-gewalt>, Erişim Tarihi 10.02.2016.

Vatandaşlarını Geri Kabul etmiyorlar.” manşetiyle verdiği haberde sınırdışı edilmiş yaklaşık 6400 sığınmacının Almanya’da yaşadığı belirtilmektedir. Haberde İçişleri Bakanı Thomas de Maizière’nin şubat ayı sonunda bu üç ülkeyle maddi yardım karşılığında geri kabul anlaşmaları yapmaya gideceği yer almaktadır. Almanya’nın mağrip ülkeleri dışında Afganistan, Mısır, Sudan gibi ülkelere yaptığı kalkınma yardımları sıralanmakta ve buna rağmen bu ülkelerin bir nevi “nankörlük” yaptığı izlenimi verilerek vatandaşlarını geri kabul etmede imtina gösterdiği ifade edilmektedir.⁵ Bild Gazetesi birçok medya kuruluşunun kullandığı ve aynı platformda bir araya getirdiği maddi/sosyal yardım, mülteci, göçmen vb. kavramları kullanarak göçmenler ve bu ülkeler hakkında olumsuz algı oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Alman İçişleri Bakanı Dr. Thomas de Maiziere’nin şubat sonunda başladığı Fas, Tunus ve Ceyazir seyahatleri Almanya açısından olumlu geçmiştir. Mağrip ülkeleri yasadışı yollarla Almanya’ya göç etmiş vatandaşlarının geri kabulleri konusunda işbirliği yapılacağını teyit etmişlerdir.⁶

Göçmenler

AfD eş başkanı Frauke Petry’nin Ocak ayının son günlerinde yaptığı Almanya’ya gelen illegal göçmen akımının durdurulması gerektiği, bunun için tekrar sınır kontrollerinin getirilmesi ve gerektiği takdirde ateşli silahlar kullanılması yönündeki açıklamaları⁷ Şubat ayının başında da polemik konusu oldu. Petry’nin sözlerinin yanlış anlaşıldığını söyleyen AfD eş başkanı Jörg Meuthen bir iletişim sorunu olduğunu açıkladı. Alman Çocuklara Yardım Fonu (*Das Deutsche Kinderhilfswerk*) Başkanı Thomas Krüger savcıların AfD’nin halkı kışkırtmaya yönelik tutumlarından dolayı gerekli işlemleri yapmaları gerektiğini belirtti: “Sınıra gelen anneler vurularak kucaklarındaki çocuklar Alman polisi tarafından himaye altına mı alınacak? [...] yasal olmayan ateşli silah kullanımı bir ideoloji adına meşrulaştırılmaya çalışılıyor.”⁸ Daha önce de gerek AfD ve Almanya Ulusal Demokratik Partisi (Nationaldemokratische Partei Deutschlands-NPD) gibi partiler gerekse PEGIDA gibi hareketler birçok ırkçı, yabancı düşmanı

⁵ Abschiebe-Skandal um Tunesien, Algerien, Marokko | DIESE Staaten wollen unser Geld, aber ihre Bürger nehmen sie NICHT zurück, <http://www.bild.de/politik/inland/abschiebung/staaten-wollen-unser-geld-aber-ihre-fluechtlinge-nicht-zurueck-44419054.bild.html>, Erişim Tarihi 06.02.2016.

⁶ Marokko, Algerien und Tunesien sagen Rücknahme ihrer Staatsbürger zu, <http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Kurzmeldungen/DE/2016/02/bundesinnenminister-besucht-marocco-tunesien-algerien.html>, Erişim Tarihi 30.02.2016.

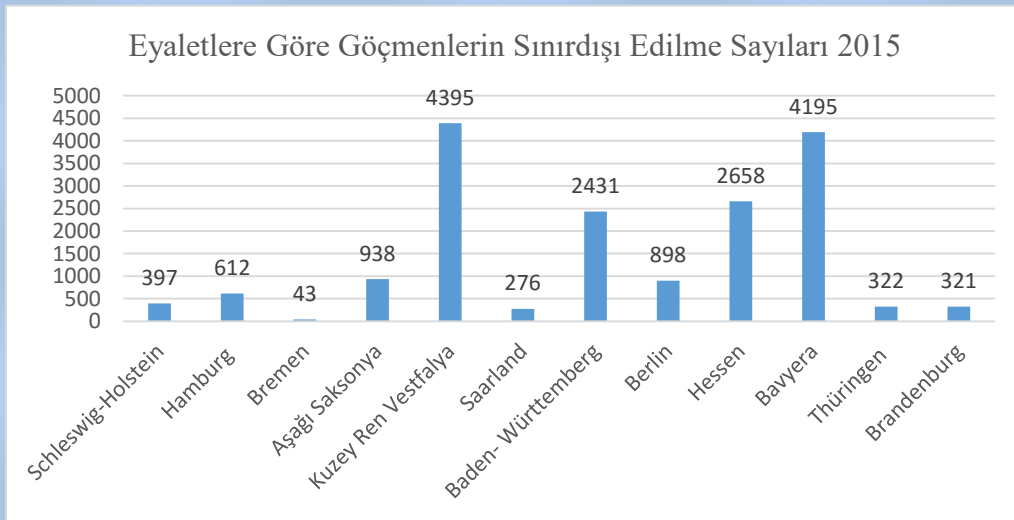
⁷ AfD-Chefin Petry über Grenzkontrollen: "Notfalls auch von der Schusswaffe Gebrauch machen", <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/petry-fordert-notfalls-schusswaffen-einsatz-gegen-fluechtlinge-an-der-grenze-a-1074816.html>, Erişim Tarihi 01.02.2016.

⁸ AfD-Spitzenkandidat Meuthen „Niemand hat die Absicht, auf Flüchtlinge zu schießen“, <http://www.faz.net/aktuell/politik/fluechtlingskrise/afd-spitzenkandidat-meuthen-niemand-hat-die-absicht-auf-fluechtlinge-zu-schiessen-14046190.html>, Erişim Tarihi 02.02.2016.

çıkışlarda bulunmaktalar ve halkı yasadışı olaylara ve şiddet kullanmaya teşvik etmektedirler. Son dönemde artan bu söylemlerin yetkili organlar tarafından takibi ve bu söylemlerin etkilerinin araştırılması söylemlerin yoğunluğundan ötürü güçleşmektedir. Bu çıkışlar bazen bazı kurumlar tarafından tepkiyle karşılanmakta ve sindirilebilmektedir. Ancak çoğu yoğun gündem içinde kaybolmakta ve politize olmamış Alman vatandaşlarını etkilemektedir.

Tunus, Cezayir ve Fas'ın güvenli ülkeler olarak ilan edilmesinin ilk yansımaları Hessen Eyaleti'nde görülmeye başlandı. Eyaletin Hristiyan Demokrat Partili (CDU) İçişleri Bakanı Peter Beuth ve Sosyal İşler Bakanı Stefan Grüttner mültecilik başvurularının ilk kabul ofislerinde işleme alınacağını ve başvuru yapanların artık belediyelere dağıtılmayacağını duyurdu. Baden-Württemberg Eyaleti de benzer şekilde Mısır ve Libya gelen sığınmacıları belediyelere yönlendirmemeye başladı.⁹ Böylelikle sayılan ülkelere gelen mültecilerin başvuruları hızlı bir şekilde işleme alınarak sonuçlandırılması planlanmakta ve çoğu başvurunun geri çevrileceği düşünüldüğünde sığınmacıların geldikleri ülkelere geri gönderilmeleri hızlandırılmış olacaktır.

Mültecilerin Alman devletine yapmış oldukları sığınma başvurularının kabul oranları ve ret edilenleri geri gönderilme durumları eyaletten eyalete göre farklılık arz etmektedir. Almanya'nın federal yapısından kaynaklanan bu durum federal devlet bünyesinde yasaların ortak olmasına rağmen birçok farklı uygulamayı beraberinde getirmekte ve mağduriyetlere yol açmaktadır.

Kaynak: Ein Bundesland schiebt so gut wie gar nicht ab, <http://www.welt.de/politik/deutschland/article151995020/Ein-Bundesland-schiebt-so-gut-wie-gar-nicht-ab.html>, Erişim Tarihi 25.02.2016.

⁹ Verbleib in Erstaufnahmeheimen Hessen: Asylverfahren für Nordafrikaner beschleunigen , <http://www.faz.net/aktuell/rhein-main/hessen-will-asylverfahren-fuer-nordafrikaner-beschleunigen-14045800.html>, Erişim Tarihi 02.02.2016.

Eyaletlerdeki mülteci ve yabancı göçmen sayısının oranları birbirinden farklılık göstermesine rağmen, sınır dışı etme oranlarının bu denli farklılık arz etmesi normal gözükmemektedir. Farklı eyaletlerin farklı partiler ve yapılar tarafından yönetildikleri göz önüne alındığında sınır dışı edilme oranlarının farklılık arz etmesi daha net anlaşılmaktadır. Bu durumda Bremen’de yaşayan bir sığınmacının Almanya’da kalma şansının Bavyera’da bulunan bir sığınmacıdan çok daha fazla olmasına yol açmaktadır. Sınır dışı edilme durumunun mevcut yasalardan çok eyaletlere hatta yabancı dairelerinde çalışan personelin inisiyatifinde olması birçok mağduriyet yaşatmaktadır. Bunun için ülke genelinde daha şeffaf ve normlara uygun düzenlemeler ve uygulamaların hayata geçirilmesi yaşanan mağduriyetleri azaltacaktır.

Şubat ayının son günlerinde Federal Meclis İltica Paketi II (*Asylpaket II*) adı altında yasa paketini kabul etti. Paket ile iltica ve mülteciler konusunda birçok yaptırım ve yeni uygulamalar geldi. Bunlardan öne çıkanlar ise; İltica başvuru süreçlerinin hızlandırılması, mülteciler için aile birleşiminin sınırlandırılması ve daha hızlı ve etkin sınır dışı uygulamalarının gerçekleştirilmesidir. Yasa paketi tartışmaları Kasım 2015’ten beri gündemde olmasına rağmen SPD tarafının pakette düzeltmeler istemesinden ötürü –özellikle aile birleşiminin yumuşatılması yönünde- yasal düzenlemenin yapılması Şubat 2016’yı bulmuştur. Yasa paketinin kabul edilmesine rağmen 30 SPD milletvekili oylamada ret oyu vermiştir. Meclisteki oylamadan birkaç gün önce Hükümetin SPD’li İnsan Hakları Komiseri Christoph Strässer İltica Yasasının serleştirilmesinden ötürü görevinden istifa etmiştir. Paketin getirdiği en önemli yenilikler:

- Mültecilerin iltica başvuruları hızlandırılarak –mahkeme süreçleri dâhil- üç hafta içinde sonlandırılacaktır. Daha önce sadece başvuruların ortalama 7,2 ay içerisinde sonuçlandırıldığı düşünüldüğünde başarılması oldukça şüpheli bir durum ortaya çıkmaktadır. Ayrıca zamanın bu kadar kısıtlanması mültecilerin durumlarının hakkaniyete uygun değerlendirilmesi sorununu da beraberinde getirecektir.
- Sığınmacılar ülkenin belli yerlerinde kurulacak Kabul Bürolarına başvurularını yapacaklar ve başvurularının bulunduğu yabancılar bürolarının bölgeleri dışına çıkamayacaklar. İki defa bu kuralı ihlal edenlerin başvuruları geri alınmış kabul edilecektir. Bu düzenleme hem Yeşil ve Sol Parti hem de UNCHR (BM Mülteciler Yüksek Komiserliği) tarafından eleştirilmektedir. Bir yandan istisnai durumda olan mülteciler için bir düzenleme yapılmamıştır, diğer taraftan yabancılar bürosunun yetkili olduğu bölgenin dışına çıkmaları yasaklanan mülteciler o bölgede erişemedikleri hukuk danışmanlıkları/avukatlar vb. durumlarda ne yapacakları bilinmemektedir.

- Daha önceleri sığınma hakkı olmayanların sınır dışı edilememesindeki en önemli sebeplerden birini sığınmacının sağlık durumu oluşturuyordu. Artık hayati tehlike arz etmeyen ya da ağır hasta olmayanların sınır dışı edilmesi kolaylaştırılmıştır. Ancak belli hastalıkların tedavisi sınır dışı ülkelerde bulunmayan hastalarının durumunun ne olacağı ise tartışmalıdır.
- Sığınmacılar kendilerinin takip/işkence/zulüm altında olduklarını ispat edememeleri durumunda aile birleşimlerine iki yıl boyunca izin verilmeyecektir. Ancak hakları tanınmış mültecilerin ve iltica hak sahiplerinin Avrupa hukukundan ötürü aile birleşimi hakları kısıtlanamamaktadır. İki yıl kuralı 18 yaşından küçük çocukların ailelerini Almanya'ya getirmek istemesi durumunda da uygulanacaktır. Özellikle 16 yaşında gelmiş olan ve iki yıl bekleme süresi 18 yaşından sonra dolan bir sığınmacı artık reşit olduğu için ebeveynlerini getirme hakkından da mahrum kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Herhangi bir ebeveyni olmayan bir çocuğun ailesini kısa vadede getirme imkânını ortadan kaldıran bu düzenleme hem çocuk hakları hem aile birleşimi hakkı hem de insan hakları bakımından birçok sorunu barındırmaktadır.
- Mülteci çocuklarının kaldıkları kamplarda birçok sağlık problemine ve cinsel istismara maruz kaldıkları bilinmekle beraber Alman hükümeti bu konularda gerekli adımları atmamıştır. Bu yasa paketiyle beraber bu kamplarda çalıştırılacak personelden temiz kâğıdı istenmesi uygulanmasına geçte olsa geçilmiştir.¹⁰ Ancak burada kalan kadınlar ve özellikle çocukların dil yetersizliği, çoğu zaman koruyucu ebeveynlerinin olmaması onları istismara açık hale getirmektedir.

Zaten uluslararası hukuk bakımından sorunlu olan aile birleşimi hakkının iki yıl boyunca ertelenmesine ilişkin düzenlemenin çocukları da kapsamı birçok tartışmayı beraberinde getirmektedir. Yeşiller Partisi'nden iki milletvekili söz konusu olan düzenlemenin BM tarafından incelenmesini talep etmişlerdir. İltica Paketi II'nin ailenin korunması, çocukların ebeveynleriyle güvenli bir şekilde büyümeleri ve çocukların istekleri dışında aile fertlerinden mahrum bırakılmayacakları gibi birçok BM- Çocuk Hakları Konvansiyonun maddelerine aykırı düzenlemeler içermektedir.¹¹

¹⁰ Viel Härte, wenig Wirkung, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-02/asylpaket-ii-abschiebungen-familiennachzug>, Erişim Tarihi 28.02.2016.

¹¹ Grüne wollen Asylpaket II von UN prüfen lassen, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-02/familiennachzug-asylpaket-kritik-die-gruenen>, Erişim Tarihi 28.02.2016.

İrkçılık ve Nefret Söylemi

Şubat ayında düzenlenen karnaval (*Fasching*) sırasında Bavyera Eyaleti'nin Pfaffenhofen kentinde bazı ırkçı gösteriler ve sloganlar kullanıldı. Bir araba Alman tankı şeklinde değiştirilmiş ve üzerine “Mülteciavar” ve “İltica, bunu hallederiz.” gibi ırkçı yazılar monte edilmiştir. Savcılık halkı kışkırtma suçunun olup olmadığı yönünde bir soruşturma başlatmıştır. Yerel

polis tankın geçişinin engellenmemesinin sebebi olarak sanatçı özgürlüğünü göstermiştir.¹² Bir halk festivali olan Fasching'teki gösterilere dahi ırkçı söylemleri barındıran unsurların katılması ve yer bulması Mülteci ve İslam karşıtlığının Alman toplumunda yer bulması açısından kaygı vericidir. Şuan bir komiklik/espri olarak görülen bu davranışlar dikkat edilmezse ırkçılığın masumlaştırılması tehlikesini de taşımaktadır.

Yabancı düşmanlığının şekil değiştirmiş boyutlarından bir tanesini son zamanlarda Almanya'da sıkça gündeme gelen tecavüz olayları ve Müslüman göçmenlerin cinsel içerikli saldırılara meyilli oldukları yönünde yapılan sözde haberler oluşturmaktadır. 2016 yılbaşı kutlamalarında yaşanan olayların ardından oluşan/yaratılan travma ortamı PEGİDA ve diğer aşırı sağ örgütlenmelerin sosyal medya ağları tarafından devam ettirilmektedir. Ocak ayında Rusya kökenli bir kızın sözde mülteciler tarafından kaçırılıp tecavüze uğradığı haberinin benzeri Thüringen Eyaletinden gelmiştir. 21 yaşındaki bir kız üç mültecinin kendisine tecavüz ettiğini savunmuştur. Polisin yaptığı ikinci sorguda olayın tamamen uydurma olduğunu söylemiştir.¹³ Bir başka olay ise Baden-Württemberg eyaletinin Gmünd kentinde yaşanmıştır. Sosyal medya hesaplarında 14 yaşında bir kızın tecavüze uğradığı ve başka tecavüz olaylarının da yaşandığı, polisin göçmen politikasının zedelememek için sustuğu dedikodusu yayılmıştır. Söylentilerin artması sonunda Belediye tecavüz olaylarının ya da diğer olayların meydana gelmediği yönünde açıklama yapmak zorunda kalmıştır.¹⁴

¹² Rassismus beim Fasching: Staatsanwaltschaft ermittelt wegen Panzer-Motivwagen, <http://www.spiegel.de/panorama/justiz/fasching-polizei-in-pfaffenhofen-ermittelt-wegen-volksverhetzung-a-1076124.html>, Erişim Tarihi 09.02.2016.

¹³ Alman kız mültecilere iftira attığını kabul etti, <http://www.dunyabulteni.net/haberler/354217/alman-kiz-multecilere-iftira-attigini-kabul-etti>, Erişim Tarihi 08.02.2016.

¹⁴ Erfundene Vergewaltigungen: Wie Lügner Stimmung gegen Flüchtlinge machen, http://www.focus.de/politik/deutschland/es-geht-darum-unruhe-zu-stiften-erfundene-vergewaltigungen-wie-luegner-stimmung-gegen-fluechtlige-machen_id_5268084.html, Erişim Tarihi 08.02.2016.

Alman halkı arasında yaratılmak istenen yabancı/öteki imajını daha da marjinalleştirmek adına tecavüz ya da cinsel içerikli saldırı kurbanları aşırı sağ gruplar tarafından yoğunlaşan bir şekilde araçsallaştırılmaktadır. Herhangi bir dedikodunun ya da yalan haberin ortaya çıkması zaman almakta ve bu geçen zaman içerisinde propaganda hedefine ulaşmaktadır. Bir süre sonra insanlar olayların yanlışlığını ya da doğruluğunu sorgulamaktan ziyade mülteciler/öteki hakkında duyduğu haberlerle mülteciyi/ötekini tanımlamaya başlamaktadır. Bu durum bir kez daha sosyal medya ve basın özgürlüğü ve etiği tartışmalarının yeni durum göz önüne alınarak tartışılmasını gerektirmektedir.

Göçmenlerin artık günlük olarak maruz kaldıkları ırkçılık ve nefret söylemleri Clausnitz şehrinde başka bir boyuta ulaşmıştır. Kalacakları yurtlara yerleştirilmek üzere gelen mültecileri taşıyan otobüsün önü yüz kadar yabancı düşmanı gösterici tarafından kesilmiştir. “Biz halkız” diye bağırarak ve hareketleriyle sığınmacılara linç havası yaşatmak isteyen bu grupla baş etmekte polis yetersiz ve isteksiz kalmıştır. İnternette yayınlanan iki videoda sığınmacıların dışarı çıkıp kalacakları yerlere gitmeye korktukları görülmektedir. Korkudan koltuğuna çakılı kalan bir mülteci çocuğu polis sert bir müdahale ile zor kullanarak yerinden ite kaka kaldırması ise manidardır.¹⁵ Polisin ırkçılık ve nefret gösterisi haline gelen protestoya ve kalabalığa müdahale etmekten ziyade sığınmacılara mücadele etmesi de polisin bu durumlara ne kadar hazırlıksız olduğu ve iyi eğitilmediğini göstermektedir. Polisin Almanya genelinde aşırı sağ gösteri ve göstericilere düşünce, sanat ve gösteri özgürlüğü adı altında takındığı etkisiz tavır ayrıca incelenmesi gereken bir durumdur. Her gün yaşanan bu olaylar Alman polisinin iş yükünü arttırmakla beraber polislerin bu durumlar için daha iyi eğitilmeleri ve varsa polis içindeki nefret söylemine yakın kişilerin de ayıklanması gerekmektedir.

Mültecilerin kaldıkları kamplara yönelik saldırılar 2015 yılında binin üzerine çıkmıştır. Ancak sığınmacı kamplarına/yurtlarına yapılan saldırılar son dönemde yön değiştirmiştir. İrkçı gruplar önleyici saldırı denebilecek bir sistem geliştirmeye başladılar. Yerel idareler tarafından mülteciler için kamp/yurt olarak organize edilen otel, okul vb. yerler daha mülteciler gelmeden ateşe verilerek yakılmakta, böylece mültecilerin gelmesinin önüne geçilmek istenmektedir.

¹⁵ Fremdenfeindlichkeit: Grüne machen Seehofer mitverantwortlich für Mob von Clausnitz, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/clausnitz-gruene-machen-seehofer-mitverantwortlich-fuer-mob-a-1078443.html>, Erişim Tarihi 22.02.2016.

Bunun en çarpıcı örneklerinden birini Saksonya Eyaleti'ndeki Bautzen kentinde meydana gelen kundaklama olayı oluşturmaktadır. Kentte daha önce otel olarak hizmet veren bir bina Mart 2016'dan itibaren 300 mülteciye tahsis edilecekti. Ancak otel gece saatlerinde kundaklanmış ve oluşan ciddi hasar sonucunda bina kullanılamaz hale gelmiştir.¹⁶

Almanya'da eski ırkçı ve Neonazi söylemleri ve eylemleri dışında aşırı sağ yeni bir oluşum içine girmiştir. Doğrudan yapılan nefret söylemi, sembolleri ve eylemleri pozitif hukukta cezai yaptırıma uğrarken, sığınmacıları taşıyan bir otobüsün önü kesilip “Biz halkız” tipi sloganlar atılınca durum özgürlükler bağlamında “masumlaşmaktadır”. Bir sığınmacı kampını içinde insan varken kundaklamak insan hayatına kasıttan dolayı daha ciddi bir suçken boş bir binayı yakmak sadece kundaklamaya girebilmektedir. Ya da PEGIDA'nın yürüyüşlerinde “Biz domuz eti yeriz” yazılı bir afişi asmak normal bir ifade özgürlüğü kapsamına girmektedir. Ancak bu afişin arakasında yatan Müslüman göçmenlerin ötekileştirilmesi, bu insanların inanç ve değerlerine yönelik baskıcı tutum görmezden gelinmektedir.

Almanya ırkçılık ve nefret suçuyla mücadele bakımından özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra gerek BM gerekse AB İnsan Hakları, Ayrımcılıkla Mücadele metinlerini kabul ederek önemli ve herkese örnek olabilecek adımlar atmıştır. Ancak ırkçılığın ve nefret söyleminin şekil değiştirmiş yeni versiyonları olan oluşum ve eylemlere de bir an önce karşı önlem alınması gerekmektedir. Aksi takdirde son dönem de yaşanan insan hakları ihlalleri daha da artacak ve cezai yaptırım görmeyen eylemlerden cesaret alan aşırı sağ giderek daha radikalleşecektir.

¹⁶ Künftige Flüchtlingsunterkunft brennt – Schaulustige klatschen, <http://www.faz.net/aktuell/politik/fluechtlingskrise/bautzen-kuenftige-fluechtlingsunterkunft-brennt-schaulustige-klatschen-14082300.html>, Erişim Tarihi 22.02.2016.

KAYNAKÇA

- Abschiebe-Skandal um Tunesien, Algerien, Marokko | DIESE Staaten wollen unser Geld, aber ihre Bürger nehmen sie NICHT zurück, <http://www.bild.de/politik/inland/abschiebung/staaten-wollen-unser-geld-aber-ihre-fluechtlinge-nicht-zurueck-44419054.bild.html>, Erişim Tarihi 06.02.2016.
- AfD-Chefin Petry über Grenzkontrollen: "Notfalls auch von der Schusswaffe Gebrauch machen", <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/petry-fordert-notfalls-schusswaffeneinsatz-gegen-fluechtlinge-an-der-grenze-a-1074816.html>, Erişim Tarihi 01.02.2016.
- AfD-Spitzenkandidat Meuthen „Niemand hat die Absicht, auf Flüchtlinge zu schießen“, <http://www.faz.net/aktuell/politik/fluechtlingskrise/afd-spitzenkandidat-meuthen-niemand-hat-die-absicht-auf-fluechtlinge-zu-schiessen-14046190.html>, Erişim Tarihi 02.02.2016.
- Alman kız mültecilere iftira attığını kabul etti, <http://www.dunyabulteni.net/haberler/354217/alman-kiz-multecilere-iftira-attigini-kabul-etti>, Erişim Tarihi 08.02.2016.
- Die verborgene Gewalt, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-02/afd-linksextremismus-gewalt>, Erişim Tarihi 10.02.2016.
- Ein Bundesland schiebt so gut wie gar nicht ab, <http://www.welt.de/politik/deutschland/article151995020/Ein-Bundesland-schiebt-so-gut-wie-gar-nicht-ab.html>, Erişim Tarihi 25.02.2016.
- Erfundene Vergewaltigungen: Wie Lügner Stimmung gegen Flüchtlinge machen, http://www.focus.de/politik/deutschland/es-geht-darum-unruhe-zu-stiften-erfundene-vergewaltigungen-wie-luegner-stimmung-gegen-fluechtlinge-machen_id_5268084.html, Erişim Tarihi 08.02.2016.
- Ezan eylemi mahkemen döner mi?, <http://www.hurriyet.com.tr/ezan-eylemi-mahkemen-doner-mi-40048214>, Erişim Tarihi 04.05.2016.
- Fremdenfeindlichkeit: Grüne machen Seehofer mitverantwortlich für Mob von Clausnitz, <http://www.spiegel.de/politik/deutschland/clausnitz-gruene-machen-seehofer-mitverantwortlich-fuer-mob-a-1078443.html>, Erişim Tarihi 22.02.2016.
- Grüne wollen Asylpaket II von UN prüfen lassen, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-02/familiennachzug-asylpaket-kritik-die-gruenen>, Erişim Tarihi 28.02.2016.
- Marokko, Algerien und Tunesien sagen Rücknahme ihrer Staatsbürger zu, <http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Kurzmeldungen/DE/2016/02/bundesinnenminister-besucht-marocco-tunesien-algerien.html>, Erişim Tarihi 30.02.2016.
- Merkel'den Shengen açıklaması, <http://www.milliyet.com.tr/merkel-den-shengen-aciklamasi/dunya/detay/2190419/default.htm>, Erişim Tarihi 10.02.2016.
- Pegida-Demonstrationen mit weniger Teilnehmern als erwartet, <http://www.sueddeutsche.de/politik/fremdenfeindlicher-aktionstag-pegida-demonstrationen-mit-weniger-teilnehmern-als-erwartet-1.2852451>, Erişim Tarihi 08.02.2016.

- Rassismus beim Fasching: Staatsanwaltschaft ermittelt wegen Panzer-Motivwagen, <http://www.spiegel.de/panorama/justiz/fasching-polizei-in-pfaffenhofen-ermittelt-wegen-volksverhetzung-a-1076124.html>, Erişim Tarihi 09.02.2016.
- Verbleib in Erstaufnahmeheimen Hessen: Asylverfahren für Nordafrikaner beschleunigen, <http://www.faz.net/aktuell/rhein-main/hessen-will-asylverfahren-fuer-nordafrikaner-beschleunigen-14045800.html>, Erişim Tarihi 02.02.2016.
- Viel Hrte, wenig Wirkung, <http://www.zeit.de/politik/deutschland/2016-02/asylpaket-ii-abschiebungen-familiennachzug>, Erişim Tarihi 28.02.2016.

ALMANYA'DA SOSYAL GÜVENLİK VE GÖÇMENLERİN ÇALIŞMA YAŞAMINA KATILIMI

Yazan: Elif Madakbaş Güleler

Giriş

Şubat ayı içerisinde Almanya'da iş yaşamı ve ekonomik haklar bakımından öne çıkan olaylar göçmenlere ayrılan bütçenin kaynaklarının nasıl sağlanması gerektiğine yönelik tartışmalar olmakla birlikte, “dil bilmeme” durumu hala iş bulma ve ekonomik entegrasyonun sağlanması noktasında en büyük engel olarak var olmaya devam etmektedir. Fakat dil öğrenmek ya da yeni bir kültüre adapte olmak, aynı zamanda sosyolojik ve psikolojik boyutları da içermektedir. Savaş psikolojisini hala taşıyor olmak ve gidilen ülkede ön yargılarla muhatap olmak kişilerin ekonomik entegrasyonunu da sınırlayabilmektedir.

Tablonun daha net bir hal alabilmesi için öncelikle Alman resmi kurumlarının istatistiklerinden şubat ayına ait iş yaşamına ilişkin verilere bakılacak; daha sonra entegrasyon konusunda karşımıza çıkan ekonomik unsurlar kadar onların psikolojik ve sosyolojik boyutlarını da işaret eden olaylara değinilerek sonuç bölümüne geçilecektir.

Mevcut durum

Bundesagentur für Arbeit'ın (Çalışma Federal Ofisi) verilerine göre, Şubat ayında, Almanya'da “kayıtlı çalışabilir kişilerin” sayısı 6.174.820, “iş arayanların” sayısı 4.468.585, işsizlerin sayısı ise 2.911.165'tir. Toplam işsizlerin %78.2'sini Almanlar oluştururken %21.6'sını yabancılar oluşturmaktadır. Söz konusu yabancıların % 4.00'ünü Avrupa Birliği ülkelerinden gelen yabancılar, % 2.4'ünü Yunanistan, İtalya, Portekiz ve İspanya'dan gelenler (kısaca YİPİ ülkeleri, Almanca'da “GIBS-Staaten”), %6.6'yı Balkan ülkeleri, Rusya Federasyonu ve Ukrayna ile Avrupa dışından ülkeler oluştururken, % 8.5'i diğer yabancılar oluşturmaktadır. Bu diğer yabancıların %4.8'ini ise Türkler oluşturmaktadır. Avrupalı olmayanlar arasında Suriyelilerin oranı % 2.0 iken onu takip eden Iraklıların oranı % 0.6'dır¹⁷.

Şubat 2016 için işsiz olan tüm yabancılar ve Avrupalı olmayan yabancılar karşılaştırıldığında, yabancı işsizlerde tüm yabancıların %55'i erkek %45'i kadınken, Avrupalı olmayanlarda erkeklerin oranı %68, kadınların oranı ise %32'dir. İşsiz yabancıların %12'si 55 yaş ve üstü

¹⁷“Hintergrunfinformation: Auswirkung der Migration auf den deutschen Arbeitsmarkt”, Bundesagentur für Arbeit Statistik, Şubat 2016, Nürnberg, s. 14.

işsizler iken Avrupalı olmayanlarda bu oran %7'dir. Tüm yabancılarda 15-29 yaş arası olanların oranı %21 iken bu oran Avrupalı olmayanlarda %35'tir. 30-54 yaş arası işsizlerin tüm işsizler içindeki oranı %67 iken Avrupalı olmayanlarda bu oran %58'dir¹⁸. Bu oranlar göstermektedir ki Avrupalı olmayan yabancıların tüm diğer yabancılardan daha belirgin olan özellikleri, erkek ve 15-29 yaş aralığında olmalarıdır. Genç erkek nüfus Avrupalı olmayanlarda daha fazla iken 55 yaş ve üstü grup da tüm yabancılar ortalamasının altındadır.

Entegrasyonun Ekonomik Arka Planı

Entegrasyonun insani, ahlaki ve sosyo-kültürel boyutları yanında ekonomik boyutları da söz konusudur. Göçmenlerin barındıkları merkezlerin yapılması ve ihtiyaçlarının karşılanması (yeme-içme, sağlık, eğitim vb.), söz konusu ülke için göçmen sayısına oranla artan bir harcama anlamına gelmektedir. Alman Finans Bakanı Wolfgang Schäuble'nin "göçmen bütçesine" ilişkin verdiği demeçler ve kararlar bu nedenle peşinden pek çok tartışmayı da beraberinde getirmektedir. Schäuble'nin dengeli bütçe politikasını devam ettireceğini söylemesi ve artan göçmen nüfusunun ihtiyaçlarının karşılanmasında vergi artırımına ya da borçlanmaya gidilmeyeceğini belirtmesi, pek çok farklı senaryo ve eleştiriyi de beraberinde getirmiştir. Uzun vadeli bütçe planlarını tartışmaya açan en önemli sorun yeterli veri ve istatistiki bilginin eksikliğidir. Kayıt altına alınamayan göçmenler, alınsa da Almanya'ya geldikten sonra kimilerinin başka ülkelere geçmesi ve bu sayının gelecek yıllarda daha ne kadar artacağına ön görülememesi, nasıl bir bütçe hazırlanması gerektiğine ilişkin soru işaretleri bırakmaktadır. Bu belirsizlik noktasında olumlu senaryolar olduğu gibi olumsuz senaryolar da mevcuttur. Örneğin göçmenlere yönelik harcamaların yine onlara hizmet veren kurum ve örgütlere gitmesi nedeniyle ekonomi içinde bir canlılık yaratıldığını, dil ve meslek öğrenen ya da var olan meslekleri tanıyan göçmenlerin zamanla iş bulmasıyla da ekonominin büyüyeceğine yönelik iyimser tablo çizen uzmanlar bulunmaktadır. Bunun yanında uğrayacakları ayrımcılık ve işverenler tarafından tercih edilmemeleri potansiyeli yüksek olduğu için böylesi bir tablonun her zaman tehlikede olacağına altını çizen uzmanlar da bulunmaktadır. Bu tartışmalar, bakıldığında, temel bir tartışmanın yansımaları olmaktadır; bu tartışma ise söz konusu göçmenlere yönelik harcamaların temelde "masraf" mı olduğu yoksa "yatırım" mı olduğudur. Bir diğer temel tartışma ise harcamaların vergilendirdiği noktada bunun bedelini kimlerin ödeyeceğidir. Bu harcamalara vergiler aracılığıyla katkıda bulunmak şimdiki nesillerin sorumluluğunda mıdır yoksa bu sorumluluk gelecek nesillerle de paylaşılmalı mıdır? Eğer

gelecek nesillerle bir paylaşıma gidilmek isteniyorsa, geri ödemesi uzun süreye yayılmış bir borçlanma ile harcamalara gidilmesi de öneriler arasındadır¹⁹.

Bu tür tartışmalar sosyal adalete ilişkin sorumluluk tartışmaları ile bir başka adalet türü olan kuşaklararası adaleti de tartışmaya açmaktadır. Sorumluluğun kime yüklenmesi gerektiği sorusunun cevabı bütçenin şekillenmesini etkileyebileceği gibi sadece bütçe ile sınırlı değildir. Entegrasyonun başarılı olması durumunda “yatırım” gelecek kuşakları ödüllendirirken “masraf” hem şimdiki kuşakları hem de gelecek kuşakları olumsuz etkileyebilecektir. Sürecin nasıl işleyeceğini zaman gösterecek olmakla birlikte, artı eksi gibi rasyonel hesaplamalar yanında değerler sorunun da işin içine girmesi süreci daha da karmaşıklataştırabilecek; yapılan hesapları olumlu ya da olumsuz yönde değiştirebilecek güçtedir.

Entegrasyonun Sosyolojik Boyutu: Ön yargular ve İletişim

Dil öğrenmeleri ve mesleklerinin/diplomalarının tanınması avantajlarına sahip olsalar dahi göçmenlerin ekonomik entegrasyonu işsiz Almanlara nazaran hala daha dezavantajlı bir noktada devam edebilir. Yapılan çalışmalar daha olumluya doğru bir gidişi göstermekle birlikte göçmenlerin iş bulması konusunda önyargılarla karşılaşabileceklerini de göstermektedir. Geçen süreçte şirketlerin sadece %7'si göçmenleri tercih ederken önümüzdeki süreçte göçmenlere iş imkânı sağlamayı düşünen şirketlerin oranı %34 olarak görülmektedir. Göçmenlerin iş bulmalarında sorun yaşamalarına ilişkin en önemli etmen olarak ise göçmenlerin dil bilmemeleridir²⁰. Oran yükselmekle birlikte ibre hala bir göçmenin bir Almanla aynı pozisyon için birlikte yaptıkları bir başvuruda Almanların daha tercih edilir olabileceğini göstermektedir. Dil öğrenmek, bu sorunu aşmada önemli bir unsur olmaya devam etmekle birlikte tercih edilmemenin dil sorunu altına saklanmış önyargıları barındırıyor olması da muhtemeldir.

Önyargıların aşılması ve göçmenlerin işverenlere daha kolay ulaşabilmelerinin gerekliliğinden hareketle, Almanya Federal İş Bürosu öncülüğünde Berlin'de 211 işvereni ve binlerce göçmeni bir araya getiren bir fuar düzenlenmiştir. Şubat ayının son gününde düzenlenen bu fuara farklı sektörlerden işverenler katılmış, başta Suriyeliler olmak üzere kendi ülkelerinde mühendis, teknisyen vb. olan kişiler kendileriyle ilgili sektörlerdeki işverenlerle yüz yüze görüşme imkânı bulabilmişlerdir. Almanya Federal İş Bürosu sözcüsü Cristian Henkes ise verdiği röportajda “dil bilmek” ve “iş bulmak” şartlarının entegrasyon sürecinin en önemli bileşenleri olduğunu belirterek, göçmenlerin “kendileri için ayağa kalkmaları/kendi ayakları üzerinde durabilmeleri”

¹⁹The Refugee Bill: Budget Battle Begins over Germany's New Residents, Spiegel, 29 Şubat 2016.

²⁰“Germany Tightens Asylum Rules as Merkel Stems Refugee Flow”, Bloomberg, 25 Şubat 2016.

gerekliliğinin altını çizmiştir²¹. Alman Sosyal Güvenlik Bakanı Andrea Nahles'in Ocak 2016'ta artık göçmenlerin de kendi hayatlarının sorumluluklarını almaları gerektiğinin altını çizdiğini ve Almanca öğrenmekte isteksiz davrananların sınır dışı edilebileceğini belirttiğini düşünürsek, Henkes'in ve Nahles'in söyleminin örtüştüğü görülür. Dil öğrenmeleri ve iş yaşamına dâhil olabilmeleri, aslında bir noktada, göçmenlerin Almanların kendileri için yaptıklarının karşılığını vermeleri yani kendilerine yapılan masrafların yatırıma dönüştüğünü göstermeye başlamaları beklentisi ile ilişkilidir. Bakan ve bakım yapan sosyal devlet vurgusundan bireylerin kendi sorumluluklarını alabildikleri bir vurguya yönelmek aynı zamanda ekonomik büyümenin gerekliliği ile eş zamanlı ilerlemektedir. Fakat kendi sorumluluğunu almaya hazır olmanın şartları da bireysel hikâyelerin oluşturduğu kolektif hikâyelerde yaşananları da gündeme getirerek süreci daha da karmaşıklaştırmaktadır.

Entegrasyonun Psikolojik Boyutu: Daha İyi Bir Yaşam ve Artan Şiddet

Birleşmiş Milletler Göçmenler Yüksek Komiserliği'nden Filippo Grandi'nin Berlin'de göçmenlerin kaldığı merkeze yaptığı ziyarette göçmenlerin deneyimlerinin dinlenmesi fırsatı da doğmuştur. Örneğin göçmenlerden biri iş bulabilmek için hayati öneme sahip olan dil kurslarını verimli geçiremediğini söylemiştir. Çünkü aklı sürekli savaşın devam ettiği topraklarda kalan akrabalarında²². Suriyeli sığınmacılar, ruhsal anlamda da sorunlar yaşamaktadır. Lohmar'daki bir mülteci kampında Suriyeli bir baba, üç çocuğunu sırayla kampın birinci katından aşağı atınca polis çağırılmıştır. Çocuklar bu olayda yaralanmıştır. Fakat bu olayın yarattığı asıl gündem, bu kamplarda çıkan diğer sorunlar da göz önüne alındığında, yaşam koşullarının ve endişenin söz konusu kamplardaki şiddete eğilimi arttırdığı tartışmasıdır²³. Göçmenlerin yerleştirildiği merkezler bu gibi sorunlarla uğraşırken Almanya'daki tablo dışarıdan diğer ülkelere nazaran daha iyimser görünmekte, bu da Almanya'yı gittikçe daha cazip kılan bir ülke hale sokmaktadır. Ekonomik destekler, bir yandan Almanya'ya göç akını hızlandırma ihtimalini de taşımaktadır. Almanya'da göçmenlerin daha iyi şartlara sahip oldukları ve kendilerine ödeme yapıldığı söylentileri, birçok göçmeni özellikle Almanya'ya yönlendirmektedir²⁴. Almanların gerçekleştirdiği her iyileştirme bir noktada daha çok göçmeni Almanya'ya çekmektedir. Fakat Alman hükümeti, benzeri ödemeleri artık

²¹"Thousands of Refugees Turn Out for German Jobs Fair", 1 Mart 2016,

<http://www.aljazeera.com/news/2016/02/thousands-refugees-turn-german-jobs-fair-160229210618526.html>

²²"Grandi Meets with Syrian Refugees at Berlin Centre", <http://www.unhcr.org/56c5fd206.html>, 18 Şubat 2016.

²³"Horror at German migrant centre as Syrian father is arrested for attempted murder for throwing his three young children from a first-floor window", Dailymail, 2 Şubat 2016.

²⁴"350 Euro Söylentisi Tehlikeli Yolculuğa Sürüklüyor", Hürriyet, 27 Şubat 2016.

göçmenlerin ülkelerine dönmeleri için de gerçekleştirmeye başlamıştır. Şubat ayında Almanya İç İşleri Bakanı Afganistan'a bir ziyarette bulunmuş ve akabinde Afgan göçmenleri 700 Euro ödeme ile kendi ülkelerine geri dönme noktasında teşvik etmeye başlamıştır. Fakat bu parayı alıp ülkelerine dönmeye karar veren göçmenlerin sayısı oldukça az görünmektedir²⁵. Bu miktar zamanla artabileceği gibi miktarın artmasının geri dönenlerin sayısını arttırmaya yetip yetmeyeceği de belirsizdir.

Sonuç

Almanya'nın çoğunluğu genç nüfustan oluşan göçmenleri iş hayatına çekebilmesi entegrasyonun önemli bir adımı olurken, bu nüfusun aile birliklerini sağlamış olup olmadıkları da entegrasyon sürecinin başarıyla ilerlemesinde etkili olacaktır. Fakat göçmen akını göçmenlerin yaşadığı merkezlerdeki temel ihtiyaçlarının sağlanmasına rağmen onların yaşam standartlarını düşürebilmekte ve bu durum da göçmenlerin verimini etkilemektedir. Göçmenlere yapılan harcamaların gelecek kuşaklarla bölüştürülmesi gibi bir tartışma aynı zamanda göç politikalarının ne kadar uzun vadeli bir politika olduğunu/olması gerektiğini göstermekle birlikte; resmin tümünün dikkate alınacağı -ekonomik, sosyolojik, psikolojik- daha bütüncül politikaların gerekliliğini de işaret etmektedir.

²⁵“Almanya'dan Afgan Sığınmacılara Prim”, Hürriyet, 25 Şubat 2016.

KAYNAKÇA

- “350 Euro Söylentisi Tehlikeli Yolculuğa Sürüklüyor”, 27 Şubat 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/350-euro-soylentisi-tehlikeli-yolculuga-surukluyor-40061115>, Erişim Tarihi: 1 Mart 2016.
- “Almanya’dan Afgan Sığınmacılara Prim”, 25 Şubat 2016, <http://www.hurriyet.com.tr/almanyadan-afgan-siginmacilara-prim-40060209>, Erişim Tarihi: 2 Mart 2016.
- “Arbeitsmarkt in Kürze: Fluchtmigration”, Bundesagentur für Arbeit Statistik, Şubat 2016, Nürnberg, s. 11, Erişim Tarihi: 10 Mart 2016.
- “Germany Tightens Asylum Rules as Merkel Stems Refugee Flow” 25 Şubat 2016, <http://www.bloomberg.com/news/articles/2016-02-25/germany-tightens-asylum-rules-as-merkel-seeks-to-stem-refugees>, 5 Mart 2016.
- “Grandi Meets with Syrian Refugees at Berlin Centre”, 18 Şubat 2016, <http://www.unhcr.org/56c5fd206.html>, Erişim Tarihi: 5 Mart 2016.
- “Hintergrunfinformation: Auswirkung der Migration auf den deutschen Arbeitsmarkt”, Bundesagentur für Arbeit Statistik, Februar 2016, Nürnberg, s. 14.
- “Horror at German migrant centre as Syrian father is arrested for attempted murder for throwing his three young children from a first-floor window”, 2 Şubat 2016, <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3427696/Horror-German-migrant-centre-Syrian-father-arrested-attempted-murder-throwing-three-young-children-floor-window.html>, 8 Mart 2016.
- “Thousands of Refugees Turn Out for German Jobs Fair”, 1 Mart 2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/02/thousands-refugees-turn-german-jobs-fair-160229210618526.html>, Erişim Tarihi: 6 Mart 2016.
- The Refugee Bill: Budget Battle Begins over Germany’s New Residents, 29 Şubat 2016, <http://www.spiegel.de/international/germany/budget-battle-begins-over-refugees-in-germany-a-1079864.html>, Erişim Tarihi: 3 Mart 2016.

MEDENİ ve KÜLTÜREL HAKLAR

Yazan: Kazım Keskin

Henüz NSU-Cinayetleri karara bağlanıp öldürülenlerin yakınlarının adalet duygusu bir nebze de olsa tatmin edilmemişken Berlin’de Ekim ayında gerçekleşen mülteci çocuk Muhammed’in tecavüze uğrayıp öldürülmesinde de NSU-Cinayetlerinden bilinen polis uygulamaları ile karşılaşmaktadır. Der Spiegel dergisinin yaptığı bir habere göre Alman polisi artık mutad olduğu üzere soruşturmalarına kurbanın ailesinden başlayarak aile içi anlaşmazlıkları mercek altına aldığı iddia edilmektedir. Habere göre polis, ailenin sınır dışı edilmekten kurtulmak amacıyla çocuklarının kaybolduğu yalanını ortaya attığını soruşturmalarının odağına alarak hareket etti. Polisin suçlamaları kabul etmediği bu olayda çocuğun 1 Ekim tarihinde kaybolduğu Sağlık ve Sosyal İşler Dairesi’nin (Lageso) avlusunun video görüntülerinin günler sonra incelenmiş olması soru işaretlerini daha da artırmaktadır. Öte yandan Yeşiller Partisi’nden Benedikt Lux’un ifadesine göre polisin, görevli bekçinin video görüntülerinin olmadığı yolundaki bilgisine inanıp soruşturma yapma gereği duymaması da NSU-cinayetlerindeki kolluk kuvvetleri uygulamalarının aslında pek de istisna olarak görülemeyeceğini ortaya koymaktadır.²⁶

Almanya’da mültecilere yönelik ırkçı saldırılar hız kesmeden sürmektedir. Mültecilere yönelik ırkçı eylemlerin ve tahrik yüklü söylemlerin artması endişelere yol açmaktadır. Bununla birlikte kolluk kuvvetlerinin Almanya’da yaşayanlar arasında kin ve nefret tohumlarının artmasında sorumlu olan ırkçı saldırganlara karşı tutumu da şaşkınlık uyandırıcı boyutlara varmaktadır. En son 18 Şubat tarihinde Saksonya eyaletine bağlı Clausnitz isimli yerleşim yerinde toplanan 150 civarında ırkçının yerleşecekleri sığınmacı yurduna gelen sığınmacıların otobüslerden inmelerine engel olurlarken cep telefonlarından çekilen görüntülerin medyaya servis edilmesiyle ortaya çıktığı üzere polis, bu eylemi dağıtacağı yerde otobüs içinde can güvenliği endişesiyle korku içinde bekleyen mültecileri yurda yerleştirmek amacıyla kaba kuvvet kullanarak zorla dışarı çıkarması büyük tepkiye neden oldu. Görüntülerde polisin bir çocuğa yaptıklarından reşit olanlara çok daha olumsuz muamelelerin reva görülmüş olabileceği sonucunu çıkarmak mümkündür. Basında çıkan yorumlarda da, görüntülerin, Hitler döneminde

²⁶ Fall Mohamed Grünen Sprecher kritisiert Polizei. 6 Şubat 2016. www.berliner-kurier.de Erişim Tarihi, 1 Mart 2016.

Nazilerin toplama kamplarına gönderdikleri Yahudilere karşı gösterdikleri tavrı hatırlattığı öne sürülürken, Saksonya Polisi'nin ırkçıları adeta koruduğu da ifade edildi.²⁷

Polisin suçlamalara yönelik açıklaması ise adeta 'evlere şenlik' olarak nitelendirilebilecek cinsten olmuştur. Polise göre, mülteciler otobüsten hızlı bir şekilde inmeyerek, göstericileri tahrik etmişlerdir.²⁸

Söz konusu olaydan bir süre önce yine Saksonya eyaletinde Bautzen kentinde 300 mülteciyi barındırması planlanan ve tadilat halinde bulunan eski bir otel kundaklanma sonucu tümüyle oturulamaz hale gelmişti. Olayın görgü tanıkları, yangını söndürmeye çalışan itfaiye ekiplerinin bina önünde toplanan kalabalık bir grup tarafından yuhalandığını, söndürme çalışmalarının engellendiğini ve ırkçı sloganlar atıldığını belirtmişlerdi ki bu, ırkçı şiddetin geldiği seviyeyi ve pervasızlığı gözler önüne sermenin ötesinde, bu duruma göz yuman yetkililerin tavırları nedeniyle gelecek açısından ümitvar olmayı mümkün kılmamaktadır.²⁹

Yetkililerin en hafif ifadeyle vurdumduymazlık olarak nitelendirilebilecek bu tavırları Uluslararası Af Örgütü'nün (Amnesty International) de dikkatini çekmiş olacak ki Almanya'daki ırkçılıkla alakalı yapmış olduğu açıklamasında örgüt, ırkçılığın Alman toplumunda sürekli zemin kazanmasına rağmen, hükümet ve diğer yetkililerin ırkçılığa karşı önlemler alarak gerekli tavrı göstermedikleri ifade edilmiştir. Aynı açıklamada aşırı sağcı şiddet eylemlerinin büyük hızla artmasına rağmen failerin yakalanmaması da eleştirilerek genel olarak yapıldığı gibi bu fenomenin sadece Alman toplumunun marjinal kesimlerinde var olan bir sorun olarak değerlendirilmemesi gerektiği öne sürülerek bir an önce karşı stratejiler geliştirilmesi ve gerekirse yasal değişiklikler yapılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.³⁰

Almanya'nın, içinde bulunduğu bu atmosferde giderek istikrarsız bir ülke imajına doğru ilerlemekte olduğu kamuoyunda değerlendirilmektedir. Hatırlanacağı üzere yakın bir zamanda Kanada Hükümeti Almanya'ya ve özellikle ülkenin doğu eyaletlerine seyahat edecek vatandaşlarına dikkatli olmaları uyarısında bulunmuştu.³¹ Giderek artması beklenen bu ve benzeri çağrılarının, sürekli ivme kazanarak artan ırkçı şiddetin Almanya'nın dünyadaki imajına da çok olumsuz yansıdığına açık bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

²⁷ Die Schande von Clausnitz. 20 Şubat 2016. www.tagesspiegel.de Erişim Tarihi, 2 Mart 2016.

²⁸ Aşırı sağcı saldırılara tepki büyük. 21 Şubat 2016. www.dw.com Erişim Tarihi, 3 Mart 2016.

²⁹ Almanya'ya 'ırkçılık' eleştirisi. 24 Şubat 2016. www.amerikaninsesi.com Erişim Tarihi, 5 Mart 2016.

³⁰ Almanya'ya 'ırkçılık' eleştirisi. 24 Şubat 2016. www.amerikaninsesi.com Erişim Tarihi, 5 Mart 2016.

³¹ Kanada warnt vor Reisen nach Ostdeutschland. 30 Eylül 2015. www.spiegel.de Erişim Tarihi, 23 Ekim 2016.

İrkçı şiddetin konjonktürel olarak mültecileri hedef aldığı düşünülebilirse de aslında tüm 'Batılı' olmayan yabancılara, hassaten de Müslümanları sindirme ve son tahlilde yok etme amaçlı gözükmeye doğal olarak bir tedirginlik oluşturmaktadır. İvme kazanarak artan saldırıların durdurulamaması Almanya Türk Toplumu Başkanı Gökay Sofuoğlu'nun birçok siyasetçinin sığınmacılarla ilgili tartışmalardaki söylemlerinde gereken hassasiyeti göstermeyerek sığınmacı ve göçmen düşmanlığının dozajını artırmasının da şiddet eylemlerine neden olduğuna dikkat çekmesi önemli bir gelişmedir.

Özellikle Almanya için Alternatif partisi (AfD) eş başkanı Frauke Petry'nin Ocak ayında yapmış olduğu 'polis gerekirse sığınmacılara ateş açmalı' şeklindeki açıklaması gelinen noktanın vahametini gözler önüne sermektedir.³²

Gerek Uluslararası İnsan Hakları sözleşmelerinde imzası olması ve gerekse iç hukuk açısından bağlayıcı düzenlemelere sahip olması nedeniyle insan haklarının en üst bağlayıcı temel ilke olduğu izahtan varestedir. Bununla birlikte Merkel Hükümeti'nin sığınmacılar konusunda geçtiğimiz yaz aylarında yapmış olduğu olumlu açılımı terk ettiği görülmektedir. Özellikle Federal Hükümet tarafından "ikinci önlem paketi" adı altında hazırlanan yasa ve bu kapsamda Tunus, Cezayir ve Fas'ın güvenli ülkeler listesine alınması Uluslararası Af Örgütü ve diğer insan hakları örgütlerince de endişeyle karşılandı.

Örgütün Almanya masası tarafından yapılan açıklamada, mülteci sayısını sınırlamak için Merkel hükümetinin önceki politikasının hilafına artık "katı ve dışlayıcı" bir çizgi izlediği ve Cenevre Sözleşmesi gibi mülteci hukukunun düzenlendiği ve insan haklarının korunması ilkesinin merkeze alındığı uygulamalardan uzaklaştığı bildirilmektedir.

Uluslararası Af Örgütü'nün Almanya şubesine göre yukarıda adı geçen ülkelerde insan haklarının açıkça çiğnenmesine ve özellikle işkencenin gündemde olmasına rağmen, Mağrip ülkelerinin sığınmacılar için de genel anlamda "güvenli ülke" olarak kabul edilemeyeceği değerlendirilmesinde bulunuldu.³³

Bakanlar Kurulu'nun Kasım 2015'ten bu yana tartışma konusu olan iltica yasasını sertleştirilmesiyle insan hakları alanında Almanya teori ile pratik arasındaki mesafeyi giderek daha fazla açmış oldu. İkinci İltica Paketi olarak bilinen yeni iltica yasası ile getirilen en önemli değişiklik; geçici sığınmacı statüsündeki mültecilerin eş ve çocuklarını ülkeye getirebilmek için

³² Alman siyasetçiden 'Polis gerekirse sığınmacılara ateş açmalı' çağrısı. 31 Ocak 2016. www.bbc.com Erişim Tarihi, 7 Mart 2016.

³³ Almanya'ya 'ırkçılık' eleştirisi. 24 Şubat 2016. www.amerikaninsesi.com Erişim Tarihi, 5 Mart 2016.

iki yıl beklemek durumunda kalacak olmalarıdır. Ailenin bütünlüğü ilkesinin açık bir şekilde zedelendiği bu yasa ile bir kez daha ortaya çıkan acı gerçek, insan haklarının yasalarla dahi korunmasının mümkün olmadığıdır. Bir kez daha şahit olmaktayız ki insan haklarını koruyacağı ve hatta bunu garanti edeceği düşünülen yasaların yapıcısı olan insanlar aynı yasaları başkalarıyla da değiştirme gücünü kendilerinde görmektedirler.

Bununla birlikte konuyla ilgili duyarlı kesimler Cumhurbaşkanı Gauck'a yasayı imzalamayarak veto etmesi çağrısında bulundular. Almanya çapında örgütlü bir sivil toplum kuruluşu olan Almanya Çocuk Koruma Birliği'nin (Deutsche Kinderschutzbund) anayasaya karşıtlık temelinde yapmış olduğu çağrısına Cumhurbaşkanı'nın cevabı merak konusu olmakla birlikte Almanya'da ailelerin ayrılması yasağı anayasal bir uygulamaya dayandırılırken tersinden bir bakışla birleşmenin engellenmesi de aynı anayasal koruyuculuğa sahip olmalı değil mi şeklinde fikirlerin ortaya çıkmasına engel olamamaktadır. Alman yasalarına göre Cumhurbaşkanı bir yasanın yürürlüğe girmesini ancak anayasaya aykırılık gerekçesiyle imzalamayabilmektedir. Bu durumda Gauck'un konuyla ilgili tavrı insan haklarının önemli cüzlerinden ailenin dokunulmazlığı hakkının Almanya'daki geleceği açısından hayati önem taşımaktadır.³⁴ Öte yandan çocuk yaşlarında savaş gibi bir felaketi omuzlamak zorunda kalan bu insanların zorla ebeveynlerinden ayrı bırakılmalarının yaşayacakları travmalar nedeniyle kalıcı psikolojik rahatsızlıklar yaşayacakları uzmanlar tarafından bildirilmektedir. Geleceğin Alman toplumunun saygın bireyleri olması istenen bu çocukların entegre olmalarının en başından engellendiği gerçeğinin de göz ardı edilmemesi gerektiği açıktır.

Almanya'da aile birleşiminin ve dolayısıyla bir insan hakkı olarak Almanya tarafından da tanınan ailenin dokunulmazlığının ihlal edildiği bir başka uygulama da Almanya'da oturma izni olan birisiyle evlenen kişilerin oturma müsaadesi alabilmeleri için ülkelerinde yapacakları Almanca dil sınavında başarılı olmaları zorunluluğudur. Sınavın, ailenin iletişimini güçlendirmesiyle ilgisi olmadığı açık olan bu durum için yasa koyucunun hedefinin entegrasyon olduğu ifade edilmektedir. Konuyla ilgili uzmanların açıklamalarına dayanarak söylenebilecek olan ancak gönüllü gerçekleşmesi halinde üstün başarı elde etmenin mümkün olduğu sağlıklı öğrenme olgusunun kesinlikle göz ardı edildiğidir. Konuyla ilgili göz ardı edilen diğer önemli sorunlar da şunlardır:

- Ülke çapında kurs yerlerinin mevcut olmaması ve dolayısıyla ikamet edilen bir yerde dil öğrenme imkânının olmaması.
- Kurs ve sınav ücretlerinin aileler tarafından karşılanması zorunluluğu ve dolayısıyla entegrasyonun yönünün hala tek taraflı olması gerektiği anlayışının devam etmesi.
- Sınav başarıyla sonuçlandırıldığında oturma vizesinin ivedilikle verilmemesi ulaşılan dil seviyesinin zamanla aşağıya düşmesi ve böylece hedeflenen entegrasyona ulaşmakta güçlük çekilmesi.

Vize için gerekli belgelerin fazla olması ve bir araya getirilmelerinin masraflı ve çok zahmetli olması.³⁵

Gözden kaçırılan bir başka önemli mesele de basına da yansdığı kadarıyla altmış bini aşmış çocuk yaştaki mültecinin ebeveynleri olmadığı halde Almanya'ya sığınmış olmalarıdır. Pek alışık olunmayan bir duruma tekabül eden bu olgunun üstesinden gelinip sözü edilen bu çocukların ebeveynlerini Almanya'ya getirebilmeleri de aile dokunulmazlığı kapsamına girdiği açıktır. Almanya'nın insan hakları alanında teori ile pratiği hangi şekilde uyuşturabileceğini de ortaya koyacak olan bu sorunun çözümü sadece sorunun muhatapları tarafından değil ve fakat yerli, yabancı tüm insan hakları kuruluşları tarafından yakından takip edilecektir.

Ebeveynsiz Almanya'ya gelen mülteci çocuklarla ilgili belki çok daha önemli olan bir husus da on bini aşkın çocuğun kayıp olduğunun bildirilmesidir. Büyük çoğunluğunun erkek olduğu bu çocukların suç şebekeleri tarafından kullanılma ihtimali sadece Almanya'da değil bütün Avrupa'da toplumsal yaşamın ahengini altüst edeceği aşikârdır. Bu konuyla ilgili olarak çaba harcayan Dortmund Belediye Meclis Üyesi Volkan Baran'ın "12 yaşında işkence görmüş mülteci çocuğa 4 ay bakıcı aile aradım, bulamadım" şeklindeki ifadesi basına yansdı. Geçtiğimiz yıllarda Müslüman çocukların ailelerinden alınıp Müslüman olmayan bakıcı ailelerin yanına verilmesi yoğun tartışmalara neden olmuştu. Şimdiyse çok daha fazla sayıda çocuğun aynı duruma düşme tehlikesi karşısında Alman devletinin de imkânlarının yetersiz olması hasebiyle vatandaşların, özellikle de konuya duyarlı oldukları bilinen Müslümanların da alakaları istenmektedir.

Almanya'da yerli olarak görülmeyenlerin kültürel hayattan dışlanması başta insan hakları olmak üzere birçok sivil toplum kuruluşunun karşı çabalarına rağmen uzun süredir devam eden ve bir türlü engellenemeyen olgulardan biridir. Bununla birlikte Alman mahkemelerinin bu

³⁵ *Deutsche Integrationsmaßnahmen aus der Sicht von Nicht-EU-Bürgern.* www.svr-migration.de Erişim Tarihi, 8 Mart 2016.

şekilde ırkçı muamelelerde bulunarak Alman görünümüne sahip olmayan kişileri eğlence mekânlarına ve diskolara almamaları sonucu çıkan olaylar hakkında beraat kararları vermesi yeni ve olumsuz bir durumun göstergesi olarak değerlendirilmektedir. 29 yaşındaki Moritanyalı bir mültecinin Mecklenburg-Vorpommern eyaletine bağlı Neubrandenburg kentindeki bir diskoteğe girmesi kapıdaki üç güvenlikçi tarafından sığınmacı olduğu gerekçesiyle engellenmekle kalınmamış aynı zamanda söz konusu güvenlikçiler tarafından dövülmüştür. Aynı şehirde kentin bu en büyük diskosuna siyahilerin alınmamaları uygulamasının devam etmesi de ister istemez akla günümüzde yaşanan gelişmelerle 2. Dünya Savaşı öncesi Yahudilere yapılanlar arasında büyük paralellikler olduğu düşüncesini getirmektedir. 25 Şubat 2016 tarihinde Neubrandenburg'da görülen mahkemede hâkim, Moritanyalı gence en az iki kişinin vurduğu ve yere yatırarak üzerine çıktığı açık olmasına rağmen kimin hangi şekilde olaya dâhil olduğunun belirgin olmadığı gerekçesiyle beraat kararı verdi. Moritanyalı kurbanın ırkçı bir dışlamaya maruz kalarak diskoya alınmaması ise mahkemece değerlendirmeye değer bulunmadı.

Mecklenburg-Vorpommern'de bulunan ırkçılık karşıtı STK'lar da eyalette bu gibi durumlarla karşılaşan insanların yalnız bırakıldıklarını zira profesyonel bir çalışma yapan herhangi bir kuruluşun bulunmadığını dile getirmekteler.³⁶

Bir yandan 'mülteciler entegre olmalı', 'Almanya'ya uyum sağlamalı' denilerek tek taraflı entegrasyon anlayışı uyarınca gelenlerin her tür çaba içerisine girerek asimilasyona kadar varabilecek şekilde kendi değer ve kimliğinden dışlanması beklenirken öte yandan yerlilerle kaynaşma imkanları da sunan eğlence yerlerinden dışlanmaları ve yetkililerin bu durum karşısında gerekli önlemleri almamaları gerçekte bir entegrasyon hedefinin olmadığı ama bu jargon ile insanların baskı altına alınmak istendiği düşüncesi hasıl olmaktadır.

2 milyon 800 bini aşkın Türkiye kökenlinin Almanya'da yaşamasına rağmen hala bu toplumsal gurubun sahip olduğu anadilin dikkate alınmadığı gerçeği uzmanlar tarafından sadece kültürel hakların ihlali noktasında değil fakat aynı zamanda çokça dillendirilen ve bir devlet politikası haline getirilen entegrasyon çabaları açısından da eleştirilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Berlin Büyükelçiliği ile Genel Dil Bilim Merkezi tarafından düzenlenen "Çok Dilliliğin Alman Eğitim Sistemindeki Geleceği" başlıklı sempozyumda konuşan Potsdam Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Enstitüsü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Christoph Schroeder'in de dikkat çektiği gibi Türkçe'nin okul hayatında daha fazla yer almasının sağlanması ile

“çocuklara yaşamlarının önemli bir bölümünün okulda da bir anlamı olduğu” duygusunun verileceği açıktır.

Bunun dışında son dönemlerde de yaygın bir kabul gördüğü üzere anadilini iyi öğrenen çocukların başka bir dili öğrenmeleri de daha kolay olmaktadır. Buradan hareketle Türkçe'nin de gerektiği gibi öğretilerek yerel dilin (Almanca) hızlıca kavranabilmesinin sağlanabilmesi için çocuklara yazı dilinin öğretilmesi gerekmektedir. Sokak dilinin ötesine geçilmesi anlamına gelen bu hedefe ulaşmanın da en kolay yolunun okullarda yabancı dil olarak Türkçe derslerinin varlığının önemi yadsınamaz. Bütün bu değerlendirmelere karşın hala Almanya'da okullarda okutulan Türkçe derslerinin yetersiz olması üzerinde düşünülmesi gereken bir olgudur.

Öte yandan Almanya'da çok dilli eğitim üzerine çalışmalarda uzmanların ortaya koyduğu gibi Türkçe hakkında özellikle muhafazakâr siyasetçilerin oluşturdukları olumsuz imajın yıkılarak Türkçe'nin diğer modern diller gibi teşvik edilmesinin hem Türkiye kökenlilere katkı sağlayacak hem de akranları olan yerlilerin Türkçe'ye olan ilgilerinin düzenlenmesiyle bir arada yaşamın daha barışçıl olması sağlanabilecektir.³⁷

Türkçe'nin imaj sorunu olduğunun en büyük delili de öğrencilerin kendi aralarında İngilizce veya bir başka batı dili konuşmaları teşvik edilirken Türkçe konuşmalarına izin verilmemesidir. Almanya'da uzun yıllar eğitim sektöründe bulunan Yeşiller Partisi Federal Milletvekili Özcan Mutlu'nun değerlendirmesine göre “Berlin'de birçok okulda Türkçe konuşmak yasak. Hatta öğretmenler ve eğitmenler iki dilli olsalar bile çocukların anadilinde konuşmaları yasak. Bu tamamen bir sömürge ideolojisidir. Buna da aslında Alman siyasetinin 21'inci yüzyılda dur demesi gerekiyor diye düşünüyorum.”³⁸

Türkçe'nin teşvik edilmek yerine kösteklenmesine bir başka örnek de 1 Temmuz 2016 tarihinde yürürlüğe girecek olan Batı Alman Radyo Televizyon Kurumu'nda (WDR) yapılacak reformlar. Bu kuruma bağlı radyo kanalı Funkhaus Europa'da yapılacak olan düzenlemeler nedeniyle bu kanalın bir programı olan ve Türkçe yayın yapan Köln Radyosu'nun hafta içinde günde bir saat olan yayını yarım saate düşürülecek. Konuyla ilgili yapılan açıklamalarda söz konusu gelişmelere neden olarak ekonomik gerekçeler gösterilse de aynı kurumda bulunan Türk çalışanlara göre ise konu siyasi olup, asıl sebep Almanya'nın diğer eyaletlerindeki Türkçe yayınlara geçen yıllarda son verilmiş olmasıdır.³⁹ Aynı şekilde Türk çalışanlara göre bu

³⁷ *Okullarda Türkçe dersi*. 4 Mart 2016. www.dw.com Erişim Tarihi, 9 Mart 2016.

³⁸ *Okullarda Türkçe dersi*. 4 Mart 2016. www.dw.com Erişim Tarihi, 9 Mart 2016.

³⁹ *Türkçe yayınlara kısıtlama*. 2 Mart 2016. www.dw.com Erişim Tarihi, 12 Mart 2016.

durumun Türkçe yayınların son bulmasından önceki son hamle olduğu da dile getirilen hususlardan biridir.

Böylece bu istenmeyen sona ulaşılacak olunursa anadil yayınlarında insanların kendilerini bularak köklerden kopmadan memleketleri ve dilleriyle bağlarını devam ettirmelerinin yollarından biri daha kapanmış olacaktır.

KAYNAKÇA

- Alman siyasetçiden 'Polis gerekirse sığınmacılara ateş açmalı' çağrısı. 31 Ocak 2016. www.bbc.com Erişim Tarihi, 7 Mart 2016.
- Almanya'ya 'ırkçılık' eleştirisi. 24 Şubat 2016. www.amerikaninsesi.com Erişim Tarihi, 5 Mart 2016.
- Aşırı sağcı saldırılara tepki büyük. 21 Şubat 2016. www.dw.com Erişim Tarihi, 3 Mart 2016.
- Deutsche Integrationsmaßnahmen aus der Sicht von Nicht-EU-Bürgern. www.svr-migration.de Erişim Tarihi, 8 Mart 2016.
- Die Schande von Clausnitz. 20 Şubat 2016. www.tagesspiegel.de Erişim Tarihi, 2 Mart 2016.
- Fall Mohamed, Grünen Sprecher kritisiert Polizei. 6 Şubat 2016. www.berliner-kurier.de Erişim Tarihi, 1 Mart 2016.
- Kanada warnt vor Reisen nach Ostdeutschland. 30 Eylül 2015. www.spiegel.de Erişim Tarihi, 23 Ekim 2016.
- Kinderschutzbund bittet Gauck um Stopp des Asylpakets II. 3 Mart 2016. www.migazin.de Erişim Tarihi, 3 Mart 2016.
- Okullarda Türkçe dersi. 4 Mart 2016. www.dw.com Erişim Tarihi, 9 Mart 2016.
- Solche kommen hier nicht rein. 26 Şubat 2016. www.lobbi-mv.de Erişim Tarihi, 13 Mart 2016.
- Türkçe yayınlara kısıtlama. 2 Mart 2016. www.dw.com Erişim Tarihi, 12 Mart 2016.